

Forskere advarer: København er

Dvale. Førende regionsforskere vil have visionen om Øresundsregionen revitaliseret. Billedet af København som den store vækstskeber holder ikke. Storkøbenhavn sakker bagud i konkurrencen med Stockholm og Hamburg, og der er for få private arbejdspladser til at trække læsset.

Af Carsten Steno
cs@berlingske.dk

For 20 år siden var hovedstaden i en sørgelig forfatning. Ingen vækst – høj arbejdsløshed – store sociale problemer, kommunen på fallittens rand. Og de, der var i arbejde, var svagt uddannede. I dag fremstår et helt andet billede af hovedstaden – den er blevet en vækstdynamo.

Øresundsforbindelsen, Mønterne, Ørestad, Nordhavnen, den nye multiarena, *Paris Sky*, *Den Blå Planet*, *Operaen*, DR-huset med koncertsal. Listen er lang. Byen er i fokus. Hver måned flytter 1.500 nye beboere fra provinsen til hovedstaden. Ledigheden i Storkøbenhavn er lav. I stedet diskuterer vi nu, hvordan den kommunale udligning kan reorganiseres, så de plagede byer i Udkantsdanmark kan vride mere støtte ud af ud af hovedstaden, hvor pengene tjenes.

Men førende forskere, der har beskæftiget sig med byudvikling og økonomisk vækst i årtier, peger på, at billedet af hovedstaden som vækstlokomotiv af international klasse til dels er falsk. Nok er der sket en betydelig udvikling i hovedstaden siden 1991, hvor Metroen, Øresundsforbindelsen og Ørestad blev besluttet, men nu er der en risiko for, at det hele går i stå igen.

Professor i geografi ved Københavns Universitet Christian Wichmann Matthiessen, der har udarbejdet talrige rapporter om storbyudvikling, peger på, at København sakker bag ud i konkurrencen med Stockholm, Hamburg og Berlin. I økonomisk formåen målt som bruttoprodukt er København kun nummer 21 blandt Europas største byer, og hvad videnskabeligt *output* fra højere læreanstalter angår, er København kun nummer 17. På disse områder stagnerer København, mens de øvrige europæiske byer udvikler sig, ikke mindst Berlin og Stockholm. Og selv om vi udvider København med Malmø og skaber en reel øresundsmetropol, er vi bagud. (Se tabellen andetsteds på siden).

Behov for revitalisering

»Vi trænger simpelthen til en revitalisering af hele visionen om øresundsmetropolen,« siger professor Wichmann Matthiessen.

Uffe Palludan, fremtidsforsker og økonom, der ligeledes har beskæftiget sig indgående med økonomisk vækst i regioner, er enig: »Der skal ske noget nyt i København, hele øresundsintegrationen er gået i stå.«

Han henviser til, at pendlertrafikken over Øresund stagnerer og i perioder falder. Danskere, der flyttede til Malmø, flytter tilbage igen. Mange svenskere arbejder stadig i København, men antallet stiger ikke mere.

»Den mentale bro over Sundet er aldrig blevet etableret,« siger Uffe Palludan.

Ifølge Palludan skyldes Københavns

BERLINGSKE BUSINESS

København sakker bagud Storbykonkurrence Europa

	København	Berlin	Hamburg	Stockholm	Øresunds-regionen
● Befolkning i mio.	1,8	4,1	2,9	1,8	2,5
● Rækkefølge blandt store byer	32	12	19	33	28
● Økonomiske kræfter (bruttoprodukt) i mia. US dollar pr. år	95	120	125	84	120
● Rækkefølge blandt store byer	21	14	13	24	14
● Passagerer ud og ind af lufthavn i mio.	20	12	7	13	21
● Rækkefølge blandt store byer	13	22	30	20	12
● Antal videnskabelige artikler	27.656	41.923	14.725	35.275	38.970
● Rækkefølge blandt store byer	17	6	35	11	7

BERLINGSKE BUSINESS
INFOGRAFIK/IDA BRICHLOW

KILDE: CHRISTIAN WICHMANN MATTHIESSEN KØBENHAVNS UNIVERSITET

vækst ikke, at hovedstaden er en konkurrencefyldt europæisk metropol. Væksten er tværtimod kommet på bekostning af det øvrige Sjælland, som København har kanibaliseret.

Hovedstadens erhvervsliv består ifølge Palludan primært af konsulentvirksomheder og servicevirksomheder – antallet af virksomheder, der skaber reel værditilvækst

er begrænset. Sidstnævnte udgøres af virksomheder som *Nova*, *Caribana* og *Chic. Heston*, der nok vokser og trækker penge hjem til Danmark, men primært beskæftiger flere i udlandet.

»København er blevet en ren boligby, der ikke vil have anden industri end den, der er grøn, og den findes ikke i videre udstrækning i København. Kun få nye virksomheder

kommer til, og de IT-virksomheder, som opstår, flytter hurtigt til udlandet,« siger Uffe Palludan.

Han peger på, at den oprindelige vision for Øresundsregionen bestod i, at regionen havde et samlet boligmarked, et samlet varemarked, et arbejdsmarked og et samlet trafikkselskab, der kunne betjene regionen. Arbejdsmarkedet har vi i nogen udstræk-

gået i stå

Billedet af København som et vækstlokomotiv er krakeleret. Når 1.500 nye beboere hver måned flytter til hovedstaden, skyldes det ikke vækst og masser af nye arbejdspladser, men derimod kanibalisierung af det øvrige Sjælland. Foto: By & Havn

havns forarmelse, som udløste store beslutninger som Øresundsbroen, metro og Øresundsuniversitetet. I dag har jeg svært ved at få øje på en rygende pistol, for umiddelbart går det jo meget godt,« siger han.

Dog har professoren farten af mulig pistolrøg to steder fra. Den kan for eksempel komme fra Berlin, hvor en ny storlufthavn – godt nok forsinket – er undervejs.

»Hvis Lufthavn og SAS fusionerer, hvad man ikke kan udelukke, ville det måske være nærliggende at lade langt flere europæiske og interkontinentale ruter udgå fra Berlin og servicere danskerne derfra. Frygten for, at Københavns lufthavn vil miste sin status som knudepunkt i lufttrafikken, kunne være den trussel, der udløste ny øresunds-dynamik. Lufthavnen er trods alt Københavns største private arbejdsplads.«

Christian Wichmann Matthiessen peger også på, at der i Lund i disse år installeres European Spallation Source (ESS) – en neutronkanon – et vigtigt arbejdsredskab for banebrydende forskning inden for atomers sammensætning. Hvis København skal have mere ud af ESS, skal der investeres – for eksempel i det øresundsuniversitet, som var visionen, da Øresundforbindelsen blev åbnet.

Uffe Palludan peger på, at der bør dannes et nyt udviklingsselskab i lighed med Ørestadsselskabet, som blev etableret for at finansiere Metroen ved at udvikle og sælge byggegrunde langs Metroen på Amager.

Han mener, at en broforbindelse til tog og biler mellem Helsingør og Helsingborg kan finansieres og drives på privat basis og på den måde binde byerne langs den danske og svenske side af Sundet sammen til en rigtig ørestadsmetropol.

Forhenværende overborgmester og i dag administrerende direktør i By & Havn Jens Kramer Mikkelsen ser også et behov for, at der skal ske noget nyt.

»Der er ikke så megen gang i erhvervsudviklingen i København. De, der flytter til Ørestad, er virksomheder som Nordnet, der flytter rundt i København. Det er ikke erhvervsbyggerier, vi ser efterspørgsel på i disse år. De erhvervsarealer, vi har reserveret, bliver i disse år konverteret til boligarealer. Vi er sammen med en række pensionskasser i gang med at kortlægge, hvad vi kan gøre for at skabe mere erhvervsmaessig vækst i Storkøbenhavn,« fortæller Jens Kramer Mikkelsen.

Set fra By & Havns synspunkt handler det i høj grad om at skabe vilkår, der medfører, at virksomheder, som har brug for et skandinaviske hovedkvarter, vælger København.

By & Havn er dog endnu ikke klar til at løfte sløret for den erhvervsindsats, selskabet og pensionskasserne vil sætte sig i spidsen for.

Erhvervsnet Capacity, der i 2012 tiltrak cirka 900 direkte nye arbejdspladser til København, arbejder også på sagen, men endnu er det svært at pege på store selskaber, som har valgt at etablere hovedkvarter i København. Her er Stockholm eller Hamburg mere på netop.

ning fået, primært fordi svenskere arbejder i København. De dynamiske effekter af varemærket er ikke helt udfoldet, og trafikforbindelserne er ikke i top trods Øresundsbroen. Togforbindelsen mellem København og Malmø er for dyr og for uregelmæssig. Den har fjerntogskaraktter og skaber ikke den tætte integration, som for eksempel en metro til Malmø ville gøre.

Desuden er Helsingør og Helsingborg ikke forbundet med en bro, der kunne gøre byerne omkring Øresund til en samlet øresundsmetropol.

Den rygende pistol mangler

Christian Wichmann Matthiessen peger på, at viljen til ægte integration mangler, især på den danske side af Sundet. Visionerne om et øresundsuniversitet er eksempelvis faldet til jorden, fordi rektorerne på universiteterne er bange for at miste egne bevillinger. Der er heller ikke sket nogen integration på sundheds- og sygehusområdet. Ligesom Palludan peger Wichmann Matthiessen også på øresundstogene, der slet ikke er blevet den ventede succes.

Hvad er så løsningen, og hvad kan udløse, at den kommer? En revitalisering af øresundsstrategien kræver efter Wichmann Matthiessens opfattelse politisk lederskab.

»Og det ser jeg ikke i øjeblikket. I 80'erne var der en rygende pistol, nemlig Køben-

CARSTEN STENO
SENIORJOURNALIST

Hvordan får vi liv i Sjælland?

ERHVERVSKOMMENTAR

I en ny bog »Den naturlighed«, som er udgivet af forfatteren Lars Olsen og en række sociale og økonomiske forskere ved Aarhus Universitet, sættes der fokus på uligheden i Danmark.

Som de fleste andre, der beskæftiger sig med ulighed, er forfatteren mindretallet optaget af at skabe vækst. Men han gør alle danskere mere velhavende. I stedet vil de fordele elendigheden i en respektivt mest nulsomspil ved at betragte de få »rige«, vi har i Danmark, mere som en pointe. De peger på, at den erhvervsøkonomiske vækst fordeler sig uligt rundt om i landet.

Det er helt tydeligt, at København vokser i disse år. Det sker desværre, fordi København klarer sig godt i den internationale konkurrence om at tiltrække vækststærke virksomheder og nye private arbejdspladser. Tvertimod.

København klarer sig godt, fordi det er blevet trendy at bo i storbyer. Erhvervsmaessigt er væksten beskedent i Sjælland, og de få nye virksomheder, som bliver store, forlader hurtigt byen til fordel for London, Boston eller San Francisco.

I stedet er dele af væksten i København kommet på bekostning af det øvrige Sjælland. Udkantsdanmark begynder i dag syd og vest for Ringsted, hvor huse er svære at sælge, og hvor mange husejere er teknisk insolvente.

Lars Olsen og hans forfatterkolleger peger på behovet for en »genindustrialisering« af Sjælland. Sjællands problem er i dag, at der er en skrigende mangel på levedygtige private arbejdspladser.

De jyske ejerledere og virksomheds-ejere har formået at fastholde mange industrivirksomheder og gøre dem konkurrencedygtige i en global verden. Som forfatterne siger, er de jyske virksomheds-ejere mere lokalt engagerede. De ønsker naturligvis at gøre deres virksomheder konkurrencedygtige, men de

vil også gerne skabe vækst dér, hvor de lever og bor.

På Sjælland er der næsten ingen virksomheder tilbage, som investorer gider købe. Også på Sjælland findes der naturligvis ejerledere, som er engageret lokalt og vil skabe vækst. Som for eksempel Bernd Griese fra Harboes Bryggeri og andre, der blandt andet har investeret i FC København som superligaklub. Men der er få tilbage.

I 70'erne og 80'erne var Sjælland og Lolland-Falster præget af store arbejdspladser, som skibsværfterne i Nakskov og Helsingør, stålværker i Frederikssund (findes endnu) og papirfabrikker i Næstved. De fleste af disse virksomheder er blevet ofre for globaliseringen.

Det gode spørgsmål er naturligvis: Hvordan er det lige, vi får »genindustrialiseret« Sjælland.

De gamle industrielle kompetencer er forsvundet, og de nye, der kræves i et moderne produktionsmiljø, findes ikke på Sjælland.

De få tilbageværende sjællandske industrivirksomheders største problem er mangel på kvalificeret arbejdskraft. De få tilbageværende sjællandske virksomheder. I dag er den samlede masse af virksomheder så lille, at den ikke kan opretholde nogen cirkulation er.

Der er ikke svaret på den sjællandske udfordring, men den er værd at tænke på. Måske er det noget for vækstminister Henrik Sass Larsen (S) og hans økonomiindustrielle tænketank med Danmarks Bank i spidsen.

Det er en udfordring nok med en revitalisering af virksomheder, der stadig er tilbage på Sjælland. Som Jyske Bank i Køge, sukkerfabrikkerne på Lolland og HART i Helsingør står i kø til at bygge op ud fra den grund, der ikke nok med en ny motorvej fra Ringsted til Næstved og videre over til Kalundborg. Der skal også være virksomheder, der vil bruge den.

ERHVERVSMEDDELELSER

OFFICIELLE MEDDELELSER

LUKS LUXI BOND SICAV

Notice to Shareholders

The Board of Directors of the Company wishes to inform you of the following changes to the Company's articles of association:

- In the section entitled "Composition of shares", it shall be clarified that the Company's shares are issued in the form of Subfund shares and shall be listed on the third business day after the end of the business day on which the shares are issued. Local provisions, such as foreign exchange controls or restrictions on capital movements, shall not apply to the Company's shares. In other circumstances, the Board of Directors of the Company may, at its discretion, make it impossible to redeem the shares in the country in which the redemption order was submitted. By means of the following resolution, the shareholders for the redemption of shares shall be brought into line with the provisions of the Luxembourg law on the redemption of shares. This change shall enter into force on the day the notice is published.
- The call time shall be changed from 16:00 (CET) to 15:00 (CET), from 1 July 2014 onwards. The call time shall be changed and redemption conditions (articles) registered with the Administrative Agency no later than 30 days after the date of the call time on a business day (calendar date) will be proposed on the following business day (calendar date) of the notice. Also calculated for this day.
- The collateral management situation remains information regarding the decision of the Board of Directors of the Company to make use of the exemption clause described therein shall be published in the Luxembourg Official Journal of the Luxembourg Government within 30 days of the date of the resolution. Subfund in government securities issued or guaranteed by the following countries: USA, Japan, UK, Germany and France. Change will enter into force on the day this notice is published.

These changes can be found in the October 2014 revision of the Company's articles of association, published on 29 October 2014 by the Board of Directors.